

СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Дєнова А.А.

студентка,

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Проблеми освітньої інтеграції і інклюзії цікавили багатьох вітчизняних (Ю. Богінська, Л. Будяк, Л. Вавіна, Н. Ворон, Р. Дименштейн, І. Зверєва, А. Капська, Н. Мирошніченко, А. Мудрик, Ю. Найда, Н. Софій, С. Хлебик та ін.) і зарубіжних (Д. Барбер, Т. Бут, Д. Деппелер, М. Кинг-Сирс, Т. Лорман, Т. Мітлер, К. Стафофорд, Д. Роза, Д. Харві та ін.) вчених.

Останнім часом в Україні значно зріс інтерес до спільного навчання дітей з різними потребами в єдиному освітньому середовищі. На державному рівні приймаються положення та законодавчі акти, які забезпечують і гарантують отримання якісної освіти учнями з особливостями психофізичного розвитку в масових школах за місцем проживання, створення умов для реалізації їхнього творчого потенціалу та розвитку індивідуальних здібностей.

Мета статті – розкрити сутність процесів інклюзії та інтеграції в освіті, дати загальну характеристику понять інтеграції та інклюзії як найбільш сучасних форм навчання дітей з особливими потребами в умовах масових навчальних закладів.

Діти-інваліди та діти з особливими потребами мають право на освіту, як і звичайні діти. Але все ж реалізація права на освіту дітей з обмеженими можливостями здоров'я, сприяння успішній соціалізації таких дітей сьогодні є гострою проблемою.

Інклюзивне навчання визнано всім світовим співтовариством найбільш гуманним, тому цей напрямок став одним з головних в українській освітній політиці.

У 2008 році Україна приєдналася до Конвенції ООН про права інвалідів, держави-учасники зобов'язуються розвивати інклюзивне навчання. Це дозволить дітям з обмеженими можливостями здоров'я отримати якісну освіту в загальноосвітньому закладі.

Під терміном «особливі освітні потреби дітей» розуміють вимоги дітей, що зазнають труднощі в навчанні або доступі до освіти. Інклюзивна освіта спрямована на задоволення потреб у навчанні дітей з особливими потребами, з особливим акцентом на тих, хто піддається ізоляції.

Група школярів з обмеженими можливостями здоров'я дуже різноманітна і численна. Ми звернемо увагу на деякі типи дітей з обмеженими можливостями здоров'я:

– діти з порушеннями опорно-рухового апарату (ДЦП);

- діти з множинними порушеннями (поєднання 2-х або 3-х порушень);
- діти із затримкою психічного розвитку (ЗПР);
- діти з порушеннями емоційно-вольової сфери.

Концепція інклюзивної освіти полягає в тому, щоб сприяти створенню для всіх дітей можливостей для участі, навчання і рівного обігу, незалежно від їх розумових або фізичних здібностей. У той час як проінформованість про інклюзивну освіту в школах по всій країні все ще знаходиться на початковій стадії, навчальні заклади дещо скептично ставляться до того, щоб мати як нормальних, так і спеціальних дітей, які навчаються в одному класі. І в обставинах, коли колишня виключена дитина отримує допуск в основний клас, результат дії сумнівний.

Відсутність гнучкості в навчальному плані, нездатність постояти за себе і, таким чином, знущатися над іншими в класі і не отримувати належної уваги від учителя є загальними питаннями. Все це може призвести до того, що дитина не отримає справедливої інклюзивної освіти. В результаті кількість дітей з особливими потребами, які здобувають освіту, скорочується.

Інтегроване навчання – це процес, у якому цінується різноманітний та унікальний внесок кожного учня в класі. У цій інклюзивній обстановці кожна дитина відчуває себе в безпеці і має почуття приналежності до групи. Інтегроване навчання дітей не виключає і не поділяє членів колективу, не сприяє дискримінації по відношенню до традиційно маргіналізованим групам. Адже індивідуальна спеціальна освіта не гарантує успіх дітям, які потребують особливої уваги. Школи, які забезпечують підтримку та створюють відповідні умови інтегрованого навчання, демонструють значно кращі результати.

В інтегрованій освіті для дітей з обмеженими можливостями здоров'я індивідуальні плани навчання зазвичай розробляються на основі базового навчального плану спеціального (корекційного) навчального закладу у відповідності з державними освітніми стандартами. Якщо умови комплексної програми розвитку для деяких учнів не відповідають нормі, то вчитель вносить відповідні записи в окремий класний реєстр, в якому фіксується успішність дітей з особливими потребами. Крім того, в освітній установі повинні бути створені відповідні матеріально-технічні умови, які забезпечують можливість безперешкодного доступу дітей з вадами фізичного та психічного розвитку в будівлі і приміщення освітнього закладу. Ефективна комплексна підготовка можлива тільки в тому випадку, якщо викладачі навчальних закладів пройшли спеціальний курс, метою якого є навчання основним методам виховання і виховання дітей з фізичними та розумовими вадами.

При організації навчання дітей з обмеженими можливостями здоров'я слід дотримуватися деяких рекомендацій: крім стандартної освітньої програми, необхідно надавати психолого-педагогічну підтримку дитині з обмеженими можливостями здоров'я протягом усього періоду його навчання. Ця підтримка повинна включати не тільки спеціальну корекційно-розвиваючу роботу з дітьми індивідуально і в групах, але й роботу вчителя з адміністрацією і батьками.

Речі, які повинен знати вчитель:

При навчанні письму необхідно підготувати до нього руку. Для цього існують спеціальні вправи, які діти з особливими потребами повинні

виконувати протягом певного періоду часу. Далі вчитель повинен визначити місцезнаходження дитини з церебральним паралічем в класі, щоб він міг вільно стояти або виходити з парт. Більш того, простір на столі має бути достатнім для вільної маніпуляції підручниками та канцелярськими товарами.

Подивившись спочатку на учня, вчитель повинен зрозуміти, в якому положенні йому зручніше виконувати письмові роботи і відповідати вчителю: сидячи або стоячи. Також необхідно варіювати обсяг і форму виконання письмових завдань так, щоб дитина не відставав від темпу роботи класу, не змушуючи його перевтомлюватися і надаючи йому можливість для формування навичок навчання. Оцінка роботи повинна проводитися з урахуванням індивідуальних особливостей дитини.

Хочеться відзначити, що інтеграція сприяє формуванню у здорових дітей толерантності до фізичних і психічних недоліків однокласників, почуття взаємодопомоги і прагнення до співпраці. У дітей з обмеженими можливостями в розвитку спільне навчання веде до формування позитивного ставлення до однолітків, адекватної соціальної поведінки, більш повної реалізації потенціалу розвитку і навчання.

Таким чином, впровадження інтегрованого навчання дітей з особливими потребами в загальноосвітній школі створює основу для побудови якісно нової взаємодії між масовою і спеціальною освітою, долаючи бар'єри і роблячи межі між ними прозорими.

Також слід зазначити, що діти з особливими потребами мають особливий досвід проходження інклюзивної освіти поряд із звичайними дітьми, які не є інвалідами. Існує кілька перешкод для забезпечення утворення спеціальних дітей у звичайних класах. Ми можемо подолати ці перешкоди, підвищуючи обізнаність про інклюзивну освіту, надаючи школам ресурси і можливість перебудувати свою навчальну програму таким чином, щоб вона враховувала потреби всіх типів учнів, залучаючи вчителів, що володіють навичками, необхідними для задоволення різних потреб в класі, і за рахунок підтримки сім'ї. Якщо ці зміни будуть здійснені, це підвищить впевненість ряду особливих дітей у прагненні до коштовної освіти, як їхні звичайні однолітки.

Список використаних джерел:

1. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навч.-метод. посіб. / Кол. авторів: А. А. Колупаєва, Н. З. Софій, Ю. М. Найда та ін. За заг. ред. Л. І. Даниленко. – 2-ге вид., стереотип. – К.: ФО-П І. С. Парашин, 2010. – 128 с.
2. Специальная педагогика: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Л. И. Аксенова, Б. А. Архипов, Л. И. Белякова и др.; под ред. Н. М. Назаровой. – 2-е изд., стереотип. – М.: Изд. центр «Академия», 2001. – 400 с.